

jeg har troet, at han kunde gaa ind paa, sit nogen Indrømmelse af Flertallet i Henseende til det igaar vedtagne Forslag under Nr. 5, thi det staar klart for mig, at ved dette Forslag er der vedtaget ugunstigere Betingelser for Fæsterne end dem, der gjælde ved alle de Lehn, hvorfra der hidtil er blevet solgt Bøndergods ifølge specielt givne Bevillinger. Efter hvad jeg hidtil har set, er nemlig i de fleste Tilfælde Halvdelen af Kjøbesummen blevet staaende fast, medens man her har aabnet Veien for, at mere end Halvdelen af Kjøbesummen kan løses fra Gaarden. Men jeg tror derfor ogsaa, at man gjerne kunde lade denne Sag, der omhandles i Forslag Nr. 34 om Salgsplaner, blive i Ministeriets Haand, især da den høitærede Minister i sit Forslag ifjor har udtalt sin Beredvillighed til at sikkre Fæsteren saa yderligt som muligt mod at komme til at overtage Gaarden paa ubillige Betingelser. — Endelig er der Spørgsmaalet om Testationsretten. Jeg kan erindre, at jeg vakte en vis Bevægelse ved at omtale dette Spørgsmaal for to Sessjoner siden. Jeg opdagede nemlig dengang til min store Forbavselse, at der her i Thinget sadde flere Selveiere, som ikke vidste, at de havde en saadan Ret, og jeg udtalte dengang det Haab, at man maatte kunne komme til en Oplosning af Lehnene og Grevskaberne ved at overføre denne Ret til disse Fordeleiddomsbesiddere. Jeg maa imidlertid som alt dengang udtale en stor Betænkelighed ved at antage en saa fri Testationsret, naar man ikke i det Mindste vil indskrænke sig til at vedtage Mindretallets Forslag, men endog gaa ind paa Lovforslagets Bestemmelse om at udvide til Alle den Testationsret, der hidtil har gjældet for Selveierbønderne. Der har hersket en saa stor Uklarhed om denne Ret, den er gjort saa mange Gange om og har fremkaldt saamegen Ufred og Fortvæd i Gaardmandsfamilier, at jeg vilde ønske, man kunde komme bort fra den, og jeg kan ikke se Andet, end at, naar man kan faae en anden og mere tjenlig Testationsbestemmelse istedet for den, saa bør man gribe Leiligheden til at komme bort fra den. Jeg har tidligere nævnt et Exempel paa, at der er blevet ført Proces mellem Stedbørn og det

Barn af sidste Egteskab, der har faaet Gaarden, idet den afdøde Mand havde sat en Gaard, der var værd 12—14,000 Rd., til c. 400 Rd. til Deling mellem Børnene af første Egteskab. Ja, der er virkelig i det Hele undertiden begaaet saa forunderlig Uret ved Hjælp af disse Bestimmelser om Selveierbønders Testationsret, at der er stor Grund til at søge denne modificeret ved den foreliggende Leilighed. Der findes anført i en Anmærkning enten i Reskriptsamlingen eller i Kollegialtidenden en længere Indstilling fra en Herredsfoged, hvort der paavises en hel Række Tilfælde, hvor denne Ret er bleven ligesom utilbørlig misbrugt til Uret mod Børn, der paa en eller anden Maade have staaet i et vanffeligt Forhold til Forældrene. Jeg agter derfor altsaa at stemme for Mindretallets Forslag om at indsætte i Loven den Testationsret, der nu gjælder for Sædegaardseiere. Naar endda Gaardmændenes Testationsret var begrændset saaledes, at der var bestemt, at en Pligtbel af Boet skulde tilfalde de andre Børn, saa kunde jeg maasse være med til at opretholde denne Ret, men en saadan Indskrænkning, som der findes ved friere Testationsret i andre Lovgivninger, findes der jo ikke. Jeg kan heller ikke begribe, at man, efterat have gjort Kvindens og Mandens Arveret lige, nu vil aabne Veien stærkere igjen for en saa ulige Arvesøge, og det saa meget mere, som man jo vil have opnaaet Alt, hvad man med Billighed kan forlange, for at kunne bevare Fordeleiddommene i Familierne ved at blive staaende ved Sædegaardseiernes Testationsret med Friheden over det halve Bo. Man vil efter min Mening have gjort et heldigt Skridt henimod at bevare Fred i de enkelte Slægter ved at ophæve Selveierbøndernes i mine Dine næsten imod al Billighed stridende Testationsret, da den jo næsten er ubunden, idet Selveierbonden kan sætte Gaarden til hvilken som helst Sum, han vil, til Fordeel for det Barn, som han særlig vil be- gunstige.

Det ærede Medlem for Aalborg Amts 1ste Valgfreds (Zahle) udtalte for nogle almindelige Betragtninger, som han anvendte paa Noget, han kaldte „Raceundertvingelse“